T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/506
KARAR NO : 2019/645
KARAR TR : 30/09/2019

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın rücuen tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi
Vekili : Av. H. L. P.
Davalı : İski Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. H. K.
Davalı : Esenyurt Belediye Başkanlığı (Adli Yargıda)
Vekili : Av. H.C. D.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davacı şirketçe kasko sigortalı 34 .. 2039 plakalı aracın 12/12/2016 tarihinde kaza yapması sonucu hasarlandığını, tutulan trafik kaza tespit tutanağında; yolun ve rögar kapağının bakımının yapılmaması, davalıların yolun ve yolda dik olarak konulmuş beton rögar kapağının yapımından, bakım ve onarımından sorumlu olmaları nedeniyle sorumlu olduklarının belirlendiğini, kapağın çevresine uyarıcı levha konulmamış olmasının da kazaya sebebiyet verdiğinin tespit edildiğini, davalıların haksız eylem ile B.K. 49 maddesi haksız fiil sorumluluk hükümlerine göre hasardan sorumlu olup, meydana gelen hasar ile davalıların eylemi arasında illiyet bağı olduğunu, söz konusu hasar nedeniyle yaptırılan ekspertiz sonucunda tespit edilen 6.714,00 TL hasar bedelinin sigortalıya ödendiğini, kasko tazminatını ödeyen müvekkili şirketin, sigortalısının hukukuna halef olduğunu beyanla 6.714,00 TL tazminatın, ödeme tarihi olan 06/02/2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle İski Genel Müdürlüğü ve Esenyurt Belediye Başkanlığı aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi: 31/05/2017 gün, E:2017/322 K:2018/262 sayılı dosyasında; "Davanın İSKİ Genel Müdürlüğü yönünden kabulü ile, 6.714,00-TL tazminatın ödeme tarihi olan 06/02/2017 tarihi itibari ile işletilecek yasal faizi ile davalıdan alınarak davacıya ödenmesine, davalı Esenyurt Belediye Başkanlığı yönünden davanın reddine" karar vermiş karar istinaf edilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi: 04/10/2018 tarih ve 2018/2360 Esas 2018/1033 Karar sayılı ilamıyla "...davacı, davalıların yolun ve rögar kapağının bakımını, yolun bakım ve onarımını gerçekleştirmemesi, denetlememesi kaynaklı idarenin hizmet kusuru nedeniyle kazanın oluştuğunu ileri sürmüştür. Davanın ileri sürülüş biçimine göre hizmet kusuruna dayalı eylemde yargı yolunun idari yargı olduğu anlaşıldığından yargı yolu yönünden davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, davanın esasına girilerek karar verilmesi yerinde görülmemiştir" gerekçesiyle kararın kaldırılmasına karar vererek dava dosyasını mahalline iade etmiştir.

İSTANBUL 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 11/12/2018 gün, E:2018/492 K:2018/449 sayılı dosyasında "6100 Sayılı HMK'nın 3. maddesinde yer alan "Her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumluğu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara Asliye Hukuk Mahkemeleri bakar..." hükmü, Anayasa Mahkemesinin 16/02/2012 gün, 2011/35 esas, 2012/3 sayılı kararı ile Anayasaya aykırı olduğu gerekçesi ile iptal edilmiş, gerekçeli iptal kararı 19/05/2012 tarihli resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup yürürlük tarihinden itibaren kesinleşmemiş tüm davalarda uygulanması zorunludur.

6100 sayılı HMK.nun 114/b. maddesi gereğince yargı yolu dava şartı olup HMK 115. maddesi gereğince dava şartı noksanlığı davanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden araştırılır, taraflarca da her zaman ileri sürülebilir. Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit ederse davayı usulden reddeder.

Dava, davalı idarelerin hizmet kusuruna dayalı tazminat talebine ilişkin olup hizmet kusuruna dayanan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerekir" görüşüyle yargı yolu yönünden görevsizlik kararı vermiş, istinaf edilmeyen kararın 04/03/2019 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili bu kez aynı taleple İski Genel Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerine müracaat etmiştir.

İSTANBUL 11. İDARE MAHKEMESİ: 13/03/2019 gün, 2019/607 esas sayılı dosyasında; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiş, 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin

olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükümlerine yer verilmiştir.

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında, "Diğer Mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınacağı" hükmüne yer verildiği, Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen karan, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı vekili tarafından, aynı istemle açılan davanın, İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.12.2018 tarih, E:2018/492 ve K:2018/449 sayılı kararıyla, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedilmesi üzerine, İstanbul 11. İdare Mahkemesi'nde bakılan iş bu davanın açıldığı anlaşılmış ise de; bakılmakta olan davanın, davalı idarenin yol üzerine dik olarak konulmuş rögar kapağına bağlı hizmet kusuru nedeniyle oluşan zararın tazmini istemiyle açıldığı görülmekte olup, 2918 sayılı Kanun ile yolun işletilmesi hususunda sorumluluğu bulunan davalı idarenin bu sorumluluğunu yerine getirilmediği iddiasından kaynaklanan davanın, yukarıda yer verilen mevzuat hükmü uyarınca adli yargı mercilerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 08.05.2017 tarih, E:2017/293 ve K:2017/328 sayılı ve 30.11.2015 tarih, E:2015/786 ve K:2015/801 sayılı kararları da aynı yöndedir.

Bu durumda, uyuşmazlığı çözmekte adliye mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından, yukarıda metnine yer verilen 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 11.12.2018 tarih, E:2018/492 ve K:2018/449 sayılı dosyası temin edildikten sonra görev uyuşmazlığı çıkarılması için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine" karar vererek her iki dava dosyasını 06/08/2019 tarih ve 2019/607 E. sayılı üst yazı ile Mahkememize göndermiş, başvuru 16/08/2019 tarihinde kaydedilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/09/2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davalı kurumların sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen ve davacı şirket tarafından sigortalanan aracın hasar görmesiyle sonuçlanan kaza sebebiyle, davalı idarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek rücuen tazminat istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin

asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, İstanbul 11. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11/12/2018 gün ve E:2018/492, K:2018/449 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, İstanbul 11. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11/12/2018 gün ve E:2018/492, K:2018/449 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 30/09/2019 gününde üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.30.9.2019

ÜYE

Ahmet ARSLAN